

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADOJE ATLIEKŲ TVARKYMO VEIKLOS SRITYSE PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Informacija apie Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės atliekų tvarkymo veiklos srityse¹ (pateikta Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos 2020 m. gruodžio 28 d. raštu Nr. 4-01-10780) (toliau – Išvada) nurodytų pasiūlymų įgyvendinimą parengta pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – AM) 2021 m. balandžio 6 d. raštą Nr. (17)-D8(E)-225 (STT reg. Nr. 5-01-3937), 2023 m. kovo 30 d. AM interneto svetainėje paskelbtą informaciją².

<i>Pateiktos pastabos</i>	<i>Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>	<i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i>
<i>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</i>			
3.1.1. Esamas teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimą panaikinti dėl daugiau pažeidimų nei sustabdyti licencijos galiojimą, dėl to mažėja atliekų tvarkymo sistemos atsparumas korupcijai, nes grėsmė, kad dėl bet kokio pavojingų atliekų tvarkymo reikalavimo pažeidimo bus panaikintas pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas, gali paskatinti sieki visais įmanomais	4.1.1. Inicijuoti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimus, kad:	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021–2027 m. korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių 2021–2023 metams plane ³ (toliau – Planas) II dalies „Teisės aktų, reglamentuojančių atliekų tvarkymą ir jų reikalavimų vykdymo kontrolę, tobulinimas“ (toliau – II dalis) 2 eilutėje numatyta priemonė „Parengti, suderinti ir pateikti Lietuvos Respublikos Seimui Atliekų tvarkymo įstatymo 12 straipsnio, 34 ²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punkto pakeitimus“ siekiant: 1. pašalinti galimybę pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimą panaikinti ir už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus; 2. nustatyti sąlygas, kada už licencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus panaikinamas pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas be išankstinio licencijos galiojimo sustabdymo; 3. pašalinti galimybę gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimą panaikinti ir už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus 4.1.1.1 ir 4.1.1.2 siūlymai įgyvendinti 2021-12-23 priėmus Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XIV-875 (šio įstatymo 3 straipsniu).	-
	4.1.1.1. Būtų eliminuota galimybė pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimą panaikinti ir už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus.		4.1.1.2. Būtų nustatytos aiškios ir nedviprasmiškos sąlygos, kada už licencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus yra panaikinamas
			Pasiūlymas įgyvendintas

¹ Prieiga internete: https://stt.lt/data/public/uploads/2021/01/kra_atlieku-tvarkymas-2020-12.pdf

² Prieiga internete: <https://am.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes>

³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 kovo 23 d. įsakymas Nr. D1-160 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021–2027 m. korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių 2021–2023 metams plano patvirtinimo“.

<p>būdais išvengti tokio pažeidimo fiksavimo, o didelis ir nepakankamai apibrėžtas pažeidimų, už kuriuos gali būti panaikintas licencijos galiojimas, sąrašas gali lemti selektyvų normų taikymą (motyvai išdėstyti 2.2.1 skirsnyje).</p>	<p>pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas be išankstinio licencijos galiojimo sustabdymo.</p>	<p>4.1.2 siūlymas įgyvendintas 2021-06-17 priimtu Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymu Nr. XIV-407 (šio įstatymo pakeitimo 29 ir 30 straipsniais). Be to, šis siūlymas įgyvendintas ir 2023-01-27 suinteresuotoms institucijoms pateikto Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekto (registracijos TAIS Nr. 23-1237) 33 straipsniu ir Aplinkos apsaugos įstatymo projekto (registracijos TAIS Nr. 23-1244) 3 straipsniu.</p>	
<p>3.1.2. Gamintojų ir importuotojų organizacijų kitų, ne licencijavimo sąlygų, pareigų vykdymo kontrolės ir priežiūros neapibrėžtumai ir galimybė stabdyti ir naikinti gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimą už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus sudaro sąlygas neribotai kelių įstaigų sankcijų taikymo diskrecijai.</p>	<p>4.1.2. Inicijuoti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimus, kad būtų eliminuota galimybė gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimą panaikinti ir už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus, o už pastaruosius pažeidimus nustatytos adekvačios ir proporcingos sankcijos.</p>		<p>Pasiūlymas įgyvendintas</p>
	<p>4.2.8. Imtis priemonių, kad būtų pašalinti korupcijos rizikos analizės išvados 2.3.2 skirsnyje nustatyti gamintojų ir importuotojų organizacijų priežiūros ir kontrolės trūkumai.</p>	<p>1. Plano II dalies 3 eilutėje numatyta priemonė „Parengti, suderinti ir pateikti Lietuvos Respublikos Seimui Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 6–9 dalių pakeitimus, kurie sudarytų galimybę sukonkretinti ir sustiprinti gamintojų / importuotojų organizacijų sudaromų kontrolės tarybų veiklą, šių tarybų veiklos viešinimą organizacijų interneto svetainėse“, siekiant tobulinti teisės aktus griežtinant gamintojų ir importuotojų organizacijų priežiūrą ir kontrolę. Pakeitimai buvo numatyti pirminiame žiedinės ekonomikos direktyvų (2018/851/EB, 2018/852/EB) nuostatas perkeliančiame Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekte (registracijos TAIS Nr. 20-10287). Pakeitimai aptarti aplinkos ministro 2019-02-20 įsakymu Nr. D1-100 sudarytoje pakuočių atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo darbo grupėje. Tačiau iš suinteresuotų institucijų gavus daug priešingų pasiūlymų –</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>

		<p>nuomonių dėl šių nuostatų, siekiant operatyviai perkelti direktyvų nuostatas, bendru minėtoje darbo grupėje dalyvavusių pakuočių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių sprendimu nuspręsta direktyvų nuostatas perkeliančiame Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo projekte atsisakyti nuostatų dėl kontrolės tarybų (šiuos pakeitimus nukelti vėlesniam laikotarpiui). Aptarus minėtoje darbo grupėje, kitus reikalingus pakuočių sektoriaus pakeitimus įtraukti į kitą Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektą.</p> <p>Naujas Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektas, kuriame numatyti pakeitimai dėl kontrolės tarybų, 2022-07-18 pateiktas viešai konsultacijai. Po viešos konsultacijos patikslintas įstatymo projektas 2023-01-27 pateiktas išvadoms suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 23-1242).</p> <p>2. Plano II dalies 7 eilutėje numatyta priemonė „Pakeisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. balandžio 24 d. įsakymą Nr. D1-276 „Dėl įgaliojimų suteikimo Aplinkos apsaugos agentūrai ir Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos“ nustatant, kuri institucija atsakinga už gamintojų ir importuotojų organizacijų nelicencijuojamos veiklos priežiūrą ir kontrolę.“, siekiant tobulinti teisės aktus griežtinant gamintojų ir importuotojų organizacijų priežiūrą ir kontrolę. Įgyvendinimo terminas: 2021 m.</p> <p>Priemonę planuota įgyvendinti 2021 m. Tačiau dėl darbuotojų trūkumo (per pirmąjį 2021 m. pusmetį iš darbo išėjo 6 specialistai, įskaitant 2021-05-03 išėjusią už šios užduoties vykdymą atsakingą darbuotoją) ir kitų prioritetinių darbų (Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-408 įgyvendinamųjų teisės aktų parengimas, Vyriausybės išvadų rengimas dėl Seimo narių užregistruotų įstatymų pakeitimų (dėl 7 įstatymų projektų), probleminiai klausimai dėl vienos iš gamintojų ir importuotojų organizacijų pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimo sustabdymo ir panaikinimo ir pan.), nebuvo galimybių pavesti šios priemonės vykdymą kitam darbuotojui.</p> <p>Priemonę planuojama baigti vykdyti 2023 m., įsakymo pakeitimo projektą planuojama pateikti išvadoms suinteresuotoms institucijoms 2023 m. II ketv.</p>	
<p>3.1.3. Įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta galimybė sutvarkymą</p>	<p>4.1.3. Užtikrinti, kad Sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo 53</p>	<p>Plano II dalies 6 eilutėje numatyta priemonė „Pakeisti Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>

<p>įrodantį dokumentą pripažinti išrašytu neteisėtai kitais, nei Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytais pagrindais.</p>	<p>punkto nuostatos atitiktų Atliekų tvarkymo įstatymo 34³¹ straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus</p>	<p>įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimas, užtikrinant kad aprašo 53 punkto nuostatos, kad jos atitiktų Atliekų tvarkymo įstatymo 34³¹ straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus“.</p> <p>Parengtas aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-359 pakeitimo projektas 2022-12-30 pateiktas išvadoms suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 22-17625). Projektas, patikslintas įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus, 2023-03-28 pateiktas pakartotinei išvadai suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 22-17625(2)).</p>	
<p><i>2. Kitos antikorupcinės pastabos</i></p>			
<p>3.2.1. Neišnaudojamas GPAIS potencialas rizikų identifikavimo tikslais ir tobulintina valstybės įstaigų darbuotojų veiksmų stebėseną ir atsekamumą.</p>	<p>4.2.1. Tobulinant GPAIS, vystyti duomenų analizės galimybes rizikų identifikavimo kryptimi.</p>	<p>Siekiant išnaudoti GPAIS potencialą užtikrinant efektyvią ir skaidrią atliekų srities ūkio subjektų aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, Plano VII dalies „Korupcijos prevencijos srityje (tolerancijos korupcijai nustatymas, teismų praktikos analizė ir kt.)“ (toliau – VII dalis) 8 eilutėje numatyta priemonė „Atsižvelgiant į pakeistus teisės aktų reikalavimus, kuriais nustatomas atliekų srities ūkio subjektų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas, remiantis rizikos vertinimo ir valdymo principais, įgyvendinti GPAIS plėtrą sukuriant ūkio subjektų rizikos vertinimo ir valdymo modulį“.</p> <p>Ūkio subjektų rizikos vertinimo ir valdymo modulis GPAIS kuriamas nebebus, nes kuriama ūkio subjektų rizikos vertinimui ir valdymui skirta AAD informacinė sistema AADIS, kuri duomenų mainams vėliau galės būti integruota su GPAIS.</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>
	<p>4.2.2. Nustatyti aiškia ir nedviprasmišką valstybės įstaigų darbuotojų veiksmų GPAIS stebėsenos ir atsekamumo tvarką, įskaitant, bet neapsiribojant: veiklos sistemoje patikrinimų periodiškumą, atrankos patikrinimui principus, patikrinimų įforminimo būtinybę ir formą.</p>	<p>Siekiant nustatyti aiškia ir nedviprasmišką valstybės įstaigų darbuotojų (GPAIS vidinių naudotojų) veiksmų GPAIS stebėsenos ir atsekamumo tvarką, įskaitant, bet neapsiribojant: veiklos sistemoje patikrinimų periodiškumą, tikrinimo atrankos principus, patikrinimų įforminimo būtinybę ir formą. Įvertinti GPAIS saugumo spragas, dėl kurių valstybės įstaigų darbuotojams galėtų atsirasti galimybė piktnaudžiauti naudojantis GPAIS duomenimis, Plano II dalies 10 eilutėje numatyta priemonė „Įvertinti detalius poreikius, parengti ir patvirtinti (arba pavesti tai atlikti Aplinkos apsaugos agentūrai – sistemos tvarkytojui) Vieningos gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinės sistemos (toliau – GPAIS) vidinių naudotojų veiksmų GPAIS stebėsenos ir atsekamumo tvarkos aprašą (tvirtinamą aplinkos ministro įsakymu arba GPAIS tvarkytojo vadovo įsakymu). Įvertinti galimybę ir teigiamo sprendimo atveju, naudojantis nepriklausomų auditorių paslaugomis, GPAIS saugos įgaliotiniui įvertinti valstybės įstaigų darbuotojų (GPAIS vidinių naudotojų) galimybes piktnaudžiauti GPAIS“.</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>
	<p>4.2.3. Svarstyti galimybę, naudojantis nepriklausomų</p>		<p>Pasiūlymas įgyvendintas Apsvarstyta</p>

	<p>auditorių paslaugomis įvertinti GPAIS'os saugumą valstybės įstaigų darbuotojų galimybių piktnaudžiauti sistemoje kontekste.</p>	<p>Įvertinus GPAIS funkcionalumą tobulinimo poreikį, vykdomas GPAIS tobulinimas, numatant ir papildomas GPAIS funkcijas, susijusias su darbuotojų veiksmų GPAIS stebėseną ir atsekamumą. Numatoma užbaigti iki 2024 m. pabaigos.</p> <p>Šiuo metu rengiamas GPAIS duomenų keitimo procedūros aprašas (toliau – Procedūros aprašas), kurio tikslas – nustatyti duomenų keitimo procedūroje taikomus klaidų taisymo prioritetus, procedūroje dalyvaujančių asmenų pareigas, teises, kompetencijas ir atsakomybę.</p> <p>Nepriklausomų auditorių paslaugomis įvertinti GPAIS saugumą valstybės įstaigų darbuotojų galimybių piktnaudžiauti sistemoje kontekste poreikio nėra, nes vertinant GPAIS funkcionalumą tobulinimo poreikį, nustatytas valstybės įstaigų darbuotojų veiksmų GPAIS vidiniame portale fiksavimo trūkumas ir iki 2024 m. pabaigos bus atlikti pakeitimai užtikrinsiantys, kad būtų fiksuojami GPAIS vidinių naudotojų veiksmai ir peržiūros GPAIS.</p>	<p>galimybė pasinaudoti nepriklausomų auditorių paslaugomis siekiant įvertinti GPAIS'os saugumą. Tokio poreikio nenustatyta. Pasiūlymas bus įgyvendintas alternatyviomis priemonėmis, užtikrinsiančiomis, kad būtų fiksuojami GPAIS vidinių naudotojų veiksmai ir peržiūros GPAIS.</p>
<p>3.2.2. Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo procedūra neatitinka esamų realijų ir didina riziką korupcijai pasireikšti, nes neužtikrinamos išsamaus ir objektyvaus atliekų tvarkytojo, pageidaujancio, kad būtų įrašytas į šį sąrašą,</p>	<p>4.2.4. Svarstyti galimybę atsisakyti atliekų tvarkytojų įtraukimo į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą procedūros ir nustatyti, kad sutvarkymą įrodančius dokumentus galėtų išrašyti visi teisėtai veikiantys atliekų tvarkytojai,</p>	<p>Plano II dalies 8 eilutėje numatyta priemonė „Išanalizuoti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų tvarkos tobulinimo alternatyvas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sutvarkymą įrodančius dokumentus išrašo visi teisėtai veikiantys atliekų tvarkytojai, o jų pajėgumai, veiklos vykdymo sąlygos, atitiktis teisės aktuose nustatytiems reikalavimams tikrinami išduodant atitinkamą leidimą ar licenciją; • nustatyti aiškias Aplinkos apsaugos agentūros ir Aplinkos apsaugos departamento atsakomybę ir procedūras, kad minėtos institucijos galėtų įsitikinti, ar atliekų tvarkytojas, pretenduojantis būti įtrauktu į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą, atitinka nustatytus reikalavimus. <p>Remiantis atlikta analize, pakeisti susijusių teisės aktų⁴ nuostatas.“</p>	<p>Pasiūlymas įgyvendintas Nepritarta siūlymui atsisakyti tvarkytojų sąrašo, priimti sprendimai dėl alternatyvių pasiūlymų 4.2.5.1 ir 4.2.5.2.</p>

⁴ Atliekų tvarkymo įstatymo 34³¹ straipsnio, Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Turinčių teisę

<p>organizacinių ir techninių galimybių vykdyti pageidaujama veiklą bei šios veiklos atitiktis nustatytiems reikalavimams patikrinimo galimybės, o sutvarkymą įrodančių dokumentų stygius skatina formuoti korupcinius ryšius ir nesąžiningą atliekų tvarkymo sistemoje veikiančių viešojo ir privataus sektoriaus subjektų veikimą.</p>	<p>kurių gebėjimas tinkamai tvarkyti atliekas būtų tikrinamas ne įtraukimo į sąrašą metu, o išduodant atitinkamą leidimą ar licenciją.</p>	<p>Alternatyva atsisakyti sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašo (toliau – Tvarkytojų sąrašas) diskutuota / svarstyta aplinkos ministro įsakymu sudarytoje darbo grupėje, skirtoje pakuočių atliekų tvarkymo sistemai tobulinti. Diskusijose darbo grupės nariai nepritarė idėjai atsisakyti Tvarkytojų sąrašo (t. y. pasisakė už tai, kad toks sąrašas liktų). 2023-01-27 išvadai suinteresuotoms institucijoms pateiktame Atliekų tvarkymo įstatymo projekte (registracijos TAIS Nr. 23-1237) numatytas reikalavimas visiems elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ) atliekų tvarkytojams atitikti Europos standartus dėl EEĮ surinkimo, gabenimo, tvarkymo ir pakartotinio naudojimo. Tokius standartus atitinkantys atliekų tvarkytojai audituojami auditorių. Siekiant nedubliuoti tokių tvarkytojų atitikimo nustatytiems reikalavimams patikros, įstatymo projekte siūloma numatyti, kad minėtus standartus turintys EEĮ atliekų tvarkytojai turi teisę išrašyti EEĮ atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus, tačiau jie neprivalo įsirašyti į Tvarkytojų sąrašą.</p>	
<p>3.2.3. Šiuo metu Aplinkos apsaugos agentūroje egzistuojanti atliekų susidarymo apskaitos ir atliekų tvarkymo apskaitos metinių ataskaitų tikrinimo praktika nesukuria pakankamos pridėtinės vertės atliekų tvarkymo sistemai bei procedūros skaidrumui, nes jos metu gali būti piktnaudžiaujama.</p>	<p>4.2.6. Aplinkos apsaugos agentūrai nustatyti pareigą tvirtinti atliekų susidarymo apskaitos ir atliekų tvarkymo apskaitos metinių ataskaitų gavimo faktą ir nustatyti galimybę gražinti ataskaitą tikslinti, jeigu nustatoma netikslumų.</p>	<p>Plano II dalies 9 eilutėje numatyta priemonė “Pakeisti Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, kuria siekiama tobulinti teisės aktus, užtikrinant aiškia ir efektyvia atliekų susidarymo ir tvarkymo metinių ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo Aplinkos apsaugos agentūroje tvarką: numatyti, kad tvirtinamas atliekų susidarymo apskaitos ir atliekų tvarkymo apskaitos metinių ataskaitų gavimo faktas, tikrinama vadovaujantis nustatyta metodika ar kriterijais atrinktų ataskaitų išsamumas, galimybė gražinti ataskaitas tikslinti, jeigu nustatoma netikslumų. 2022 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-410 patvirtinus aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimą, Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo (toliau – ASTA) taisyklių 50 punkte patikslinta, kad Aplinkos apsaugos agentūra, vadovaudamasi Aplinkos apsaugos agentūros tvirtinama metinių ataskaitų atrankos tikrinimui ir vertinimo tvarka, atrenka ir patikrina atrinktose metinėse ataskaitose pateiktų duomenų kokybę ir atliekų apskaitos</p>	<p>Pasiūlymas igyvendintas</p>
	<p>4.2.7. Nustatyti, kad Aplinkos apsaugos agentūrai pareigą tikrinti, ar atliekų susidarymo apskaitos ir atliekų tvarkymo apskaitos metinėse</p>		<p>Pasiūlymas igyvendintas</p>

išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir kitų teisės aktų, atsižvelgiant į analizės rezultatus.

	<p>ataskaitose pateikti duomenys yra tikslūs, išsamūs ir teisingi, įgyvendina ne masiškai tikrindama visas atskaitas, o pagal nustatytą metodiką ar kriterijus tikrindama atrinktą tam tikrą skaičių ataskaitų.</p>	<p>vykdymo atitiktį teisės aktų reikalavimams pagal Aplinkos apsaugos agentūros tvirtinamus vertinimo kriterijus. ASTA taisyklių 51 punkte nustatyta, kad jeigu Aplinkos apsaugos agentūra nustato metinėje ataskaitoje pateiktų duomenų ir (ar) atliekų apskaitos vykdymo kokybės trūkumą, ji gražina metinę ataskaitą tikslinti, informaciniame pranešime nurodydama metinėje ataskaitoje šalintinus trūkumus ir (ar) netikslumus.</p> <p>Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2021-03-18 įsakymu Nr. AV-74 patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 m. kovos su korupcija programos įgyvendinimo 2021 metų priemonių plane numatyta iki 2021-11-30 įgyvendinti priemonę: „Parengti Atliekų susidarymo ir tvarkymo metinių ataskaitų atrankos tikrinimo, vertinimo, patvirtinimo tvarkos aprašo projektą ir pateikti Aplinkos apsaugos agentūros direktoriui tvirtinti.“</p> <p>Tobulinant atitinkamus GPAIS funkcionalumus ir siekiant užtikrinti aiškią ir efektyvią atliekų susidarymo ir tvarkymo metinių ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo Aplinkos apsaugos agentūroje procedūrą, Plano VII dalies 9 eilutėje numatyta priemonė „Atsižvelgiant į pakeistą teisinį reguliavimą dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo metinių ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo Aplinkos apsaugos agentūroje tvarkos, pakeisti atitinkamus GPAIS funkcionalumus.“</p> <p>Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos metinių ataskaitų atrankos tikrinimui, vertinimo ir patvirtinimo tvarkos aprašas patvirtintas 2021 m. gruodžio 20 d. Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu Nr. AV-321 ir skelbiamas Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje aaa.lrv.lt → Veiklos sritys → Atliekos → Atliekų apskaita → Statistikos skelbimo kalendorius, metodika, metainformacijos aprašai (https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/statistikos-skelbimo-kalendorius-metodika-metainformacijos-aprasai).</p>	
<p>3.2.4. Kadangi visų Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąraše esamų atliekų tvarkytojų kasmetinis tikrinimas išnaudoja Aplinkos apsaugos departamento išteklius, o</p>	<p>4.2.5. Priėmus sprendimą, neatsisakyti atliekų tvarkytojų įtraukimo į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą procedūros: 4.2.5.1. Didinti</p>	<p>Plano II dalies 8 eilutėje numatyta priemonė „Išanalizuoti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų tvarkos tobulinimo alternatyvas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sutvarkymą įrodančius dokumentus išrašo visi teisėtai veikiantys atliekų tvarkytojai, o jų pajėgumai, veiklos vykdymo sąlygos, atitiktis teisės aktuose nustatytiems reikalavimams tikrinami išduodant atitinkamą leidimą ar licenciją; • nustatyti aiškias Aplinkos apsaugos agentūros ir Aplinkos apsaugos 	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas (planuojama įgyvendinti iš dalies) Numatytos papildomos alternatyvos</p>

<p>pageidaujamas rezultatas nesukuriamas, dėl tokių tikrinimų privalomumo silpnėja visa aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė ir sudaromos prielaidos piktnaudžiauti išteklių trūkumu</p>	<p>Aplinkos apsaugos agentūros galimybes realiai tikrinti, ar atliekų tvarkytojas, kuris pageidauja, kad būtų įrašytas į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą, atitinka nustatytus reikalavimus, pavyzdžiui, nustatyti Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojų pareigą kartu su Aplinkos apsaugos departamento darbuotojais vykti į atliekų tvarkytojų objektus ir (ar) veiklos vietas ir vietoje tikrinti atitiktį nustatytiems reikalavimams, reglamentuoti (priimant metodiką ar pan.), kaip Aplinkos apsaugos agentūra privalo vertinti, ar atliekų tvarkytojo pateikta informacija pagrindžia tvarkytojo organizacines ir</p>	<p>departamento atsakomybę ir procedūras, kad minėtos institucijos galėtų įsitikinti, ar atliekų tvarkytojas, pretenduojantis būti įtrauktu į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą, atitinka nustatytus reikalavimus. Remiantis atlikta analize, pakeisti susijusių teisės aktų⁵ nuostatas.“ Dėl 4.2.5.1 siūlymo Nustačius pareigą Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) darbuotojams kartu su Aplinkos apsaugos departamento (toliau – AAD) darbuotojais vykti atlikti atliekų tvarkytojų veiklos patikrinimus, jiems, kaip ir minėtus patikrinimus atliekantiems AAD darbuotojams, turėtų būti suteikti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų įgaliojimai ir dubliuojamos AAD darbuotojų funkcijos. Siekiant racionaliai naudoti valstybės institucijų resursus ir planuoti institucijų veiklą, institucijų funkcijos neturėtų būti dubliuojamos. Dėl 4.2.5.2 siūlymo Parengtas ir 2022-12-30 išvadoms suinteresuotoms institucijoms pateiktas aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-359 pakeitimo projektas (registracijos TAIS Nr. 22-17625), kuriame numatyta, kad prieš įrašant į Tvarkytojų sąrašą AAD neturės tikrinti, ar atliekų tvarkytojas vykdo atliekų tvarkymo apskaitą (šį faktą turės patikrinti AAA). Atsižvelgus į tai, kad sumažėja AAD patikrinimo apimtis, įsakymo projekte pasiūlyta į Tvarkytojų sąrašą pageidaujančio įrašyti atliekų tvarkytojo patikrinimui, kurį atliks AAD, numatyti 20 darbo dienų terminą. Projektas, patikslintas įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus, 2023-03-28 pateiktas pakartotinei išvadai suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 22-17625(2)).</p>	<p>priemonės patikrinti, ar Tvarkytojas užsiregistravęs Vieningoje gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinėje sistemoje kaip vykdomas Prašyme nurodytų gaminių ir (ar) pakuočių atliekų naudojimo, gaminių atliekų pradinio apdorojimo veiklą, ir užregistravęs Tvarkos aprašo 5.3, 5.5, 5.6, 6.2, 6.6, 6.7, 7.2, 8.2 papunkčiuose nurodytas atliekų tvarkymo sutartis.</p>
---	---	--	---

⁵ Atliekų tvarkymo įstatymo 34³¹ straipsnio, Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir kitų teisės aktų, atsižvelgiant į analizės rezultatus.

	<p>technines galimybes vykdyti tvarkytojo nurodytą veiklą, arba atsisakyti šios Agentūros pareigos.</p>		
	<p>4.2.5.2. Aplinkos apsaugos departamento vykdomam atliekų tvarkytojo, kuris pageidauja, kad būtų įrašytas į Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą, veiklos patikrinimui nustatyti tokį pat terminą, kuris nustatytas kitų ūkio subjektų patikrinimams atlikti.</p>		<p>Pasiūlymas įgyvendintas</p>
	<p>4.2.9. Svarstyti galimybę atsisakyti nuostatos, kad Aplinkos apsaugos departamentas privalo kasmet patikrinti visus Sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašo atliekų tvarkytojus iki tam tikros datos, ir įdiegti rizikingumo vertinimo mechanizmą, kad atliekami patikrinimai būtų nukreipti į rizikingiausių ūkio</p>	<p>Plano IV dalies 7 eilutėje numatyta priemonė „Atlikti analizę, parengti ir patvirtinti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos vidines procedūras ir (pagal analizės rezultatus prireikus) aplinkos ministro įsakymus dėl atliekų srities ūkio subjektų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymo vadovaujantis rizikos vertinimo ir valdymo principais.“ Parengtas ir 2022-12-30 išvadoms suinteresuotoms institucijoms pateiktas aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-359 pakeitimo projektas (registracijos TAIS Nr. 22-17625), kuriame numatyta, kad AAD kasmet iki gruodžio 1 d. patikrins sutvarkymą įrodančius dokumentus išrašiusius atliekų tvarkytojus, atrinktus vadovaujantis AAD direktoriaus patvirtintais ūkio subjektų rizikingumo vertinimo kriterijais. Projektas, patikslintas įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus, 2023-03-28 pateiktas pakartotinei išvadai suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 22-17625(2)).</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>

	subjektų priežiūrą, atitinkamai didinant ar mažinant patikrinimų atlikimo periodiškumą.		
<i>3. Kitos pastabos</i>			
3.3.1. Atliekų tvarkytojų valstybės registre teisės aktuose nustatyto reglamentavimo neatitinkantis duomenų ir informacijos tvarkymas ir kaupimas mažina atliekų tvarkymo skaidrumą, o kitų skaidriai atliekų tvarkymo veiklai reikšmingų duomenų ir informacijos neįtraukimas į šį registrą mažina jo pažeidimų prevencijos, jų tyrimo bei analitinės veiklos potencialą.	4.3.1. Užtikrinti, kad Atliekų tvarkytojų valstybės registre būtų tvarkomi ir kaupiami duomenys ir informacija apie (i) su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) sudarytas komunalinių atliekų surinkimo, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, sutartis ir (ii) aplinkai kenksmingos atliekų tvarkymo veiklos sustabdymą.	2022-11-18 įsigaliojo Atliekų tvarkytojų valstybės registro (ATVR) nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 896, pakeitimas, kuriuo ATVR tvarkytojas (Aplinkos apsaugos agentūra), gavęs įsiteisėjusį teismo sprendimą, kuriuo panaikinamas arba pakeičiamas ATVR objektui išduotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas ar taršos leidimas, privalo per 3 darbo dienas atitinkamai pakeisti ATVR duomenis. Svarstoma atsisakyti dabartinio ATVR modelio, vertinamos ATVR integracijos į GPAIS galimybės ir funkcionalumą modernizavimo poreikis, atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos pasiūlymus, kitus praktikoje iškilusius poreikius. Numatoma ATVR modernizuoti įgyvendinant poreikius kaupti ir skelbti informaciją apie turinčius teisę tvarkyti atliekas ūkio subjektus iki 2024 m. Atitinkamai numatoma peržiūrėti ir keisti ATVR veiklą reglamentuojančius teisės aktus, kad būtų užtikrintas tinkamas modernizuoto ATVR reglamentavimas.	Pasiūlymas įgyvendintas
	4.3.2. Svarstyti, ar tikslinga Atliekų tvarkytojų valstybės registre tvarkyti ir kaupti duomenis ir informaciją apie (i) su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta		Pasiūlymas įgyvendintas

	<p>administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) sudarytas komunalinių atliekų surinkimo, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, sutartis ir (ii) aplinkai kenksmingos atliekų tvarkymo veiklos sustabdymą.</p>		
	<p>4.3.3. Nusprendus, kad Atliekų tvarkytojų valstybės registre tvarkyti ir kaupti duomenis ir informaciją apie (i) su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) sudarytas komunalinių atliekų surinkimo, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, sutartis ir (ar) (ii) aplinkai kenksmingos atliekų tvarkymo veiklos sustabdymą nėra tikslinga, inicijuoti šių duomenų tvarkymo ir kaupimo imperatyvą nustatančių Atliekų tvarkytojų valstybės</p>		<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>

	<p>registro ir susijusių teisės aktų nuostatų bei registro funkcionalumo pakeitimus.</p>		
	<p>4.3.4. Imtis priemonių, kad Atliekų tvarkytojų valstybės registro interneto svetainėje būtų skelbiami ne tik duomenys apie išduotą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą ar taršos leidimą, pavojingų atliekų tvarkymo licenciją, bet ir patys leidimai ar licencijos su jų priedais, arba nuoroda į jų sistemingo paskelbimo vietą.</p>		<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>
	<p>4.3.5. Įvertinti, kokie papildomi duomenys ir informacija (pavyzdžiui, duomenys apie sudarytą laidavimo draudimo sutartį ar banko garantiją, duomenys apie atliekų tvarkymo specialistų kompetenciją ir kt.) gali būti tvarkomi ir kaupiami bei viešai skelbiami Atliekų tvarkytojų valstybės registre, ir inicijuoti atitinkamus Atliekų tvarkytojų valstybės</p>	<p>Numatoma, kad iki 2024 m. modernizuotame ATVR, kuris bus integruotas į GPAIS, bus pateikiami duomenys apie turimą laidavimo draudimo sutartį, banko garantiją, civilinį draudimą, taip pat vertinama ir kitų GPAIS duomenų pateikimo ATVR poreikis ir galimybės. Įvertinus informacinių sistemų sujungimo galimybes, atitinkamai numatoma peržiūrėti ir keisti ATVR veiklą reglamentuojančius teisės aktus, kad būtų užtikrintas tinkamas modernizuoto ATVR reglamentavimas.</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas</p>

		registro ir susijusių teisės aktų nuostatų pakeitimus bei registro funkcionalumo plėtrą.		
3.3.2	Skiriamas nepakankamas dėmesys atliekų tvarkymo specialistų kompetencijai ir tai lemia netinkamą aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymą.	4.3.6. Įvertinti, ar 2013 ir 2014 metais aplinkos ministro patvirtintos mokymo programos ir mokymo paslaugas teikiančios įstaigos atitinka nustatytus reikalavimus ir dabartinį atliekų tvarkymo sistemos reglamentavimą, ir spręsti dėl jų galiojimo.	Plano II dalies 4 eilutėje numatyta priemonė „Pakeisti Atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-588 „Dėl Atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir Mokymo įstaigų mokymo programų vertinimo komisijos sudarymo“, kuria siekiama tobulinti atliekų tvarkymo specialistų mokymo organizavimo reikalavimus nustatant efektyvias atliekų tvarkymo specialistų mokymo programų tvirtinimo, keitimo ir kontrolės procedūras. Pažymėtina, kad atliekų tvarkymo specialistų mokymai finansuojami ne iš valstybės biudžeto lėšų. Atliekų tvarkymo įmonės, kurių darbuotojams nustatyta prievolė turėti atitinkamą kompetenciją patvirtinančius pažymėjimus, yra suinteresuotos pasirinkti mokymo įstaigas, užtikrinančias aukštą paslaugų kokybę, nes tai sudaro prielaidas vykdyti sėkmingą atliekų tvarkymo veiklą ir išvengti nustatytų reikalavimų pažeidimų. Atkreiptinas dėmesys, kad Aplinkos ministerija neturi kompetencijos ir jai nesuteikti įgaliojimai vykdyti neformalaus švietimo paslaugų teikimo vertinimą. Atsižvelgiant į kitų Europos Sąjungos šalių taikoma praktika, buvo identifikuotas poreikis pakeisti Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, nustatant išimtį atliekų tvarkymo specialistams, turintiems atitinkamą išsilavinimą, netaikyti prievolės įgyti žinias atitinkamoje atliekų tvarkymo srityje patvirtinančio pažymėjimo. Taip pat siūloma nustatyti prievolę tobulinti kompetenciją ne kas treji, o kas penkeri metai, Rekomendacijos planuojama įgyvendinimas atidėtas iki 2023 m. pabaigos, kol bus priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai.	Pasiūlymas neįgyvendintas Informacija apie 2013 ir 2014 metais aplinkos ministro patvirtintų mokymo programų ir mokymo paslaugas teikiančių įstaigų ⁶ įvertinimą, ar jie atitinka nustatytus reikalavimus ir dabartinį atliekų tvarkymo sistemos reglamentavimą, nepateikta. Siūlome pakartotinai svarstyti dėl šio pasiūlymo įgyvendinimo.
		4.3.7. Tobulinti Atliekų tvarkymo specialistų mokymo tvarkos aprašą ir nustatyti nuolatinį periodinį ar kitokį mokymo įstaigų atnaujinimo mechanizmą, kuris	Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektas 2023-01-27 pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms (registracijos TAIS Nr. 23-1237). Priėmus įstatymo pakeitimus, iki 2024 m. numatoma pakeisti Atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-588 „Dėl Atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir Mokymo įstaigų	Pasiūlymo įgyvendinimas tęsiamas

⁶ Prieiga internete: <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/atlieku-tvarkymo-specialistu-mokymai>

	garantuotų bet kurio reikalavimus atitinkančio subjekto galimybę teikti atliekų tvarkymo specialistų mokymo paslaugas.	mokymo programų vertinimo komisijos sudarymo“, (toliau – Aprašas), nustatant papildomus reikalavimus mokymo programoms ir mokymo paslaugas teikiančios įstaigoms (toliau – mokymo įstaigos). Numatoma mokymo įstaigoms nustatyti prievolę atnaujinti mokymo programas pagal atnaujintus Aprašo reikalavimus.	
--	--	--	--
